

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

Jild 3, Son 5/8

2023

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 5/8 (3)-2023

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2023

<i>Dehqonov Behzod Baxtityorovich</i> YANGI O'ZBEKISTONDA UCHINCHI RENESSANS POYDEVORINI QURISHDA YETTI PIRNING BAG'RIKENGLIK G'OYALARINI O'RNI VA AHAMIYATI	225-230
<i>Abdullayeva Firuza Sharipovna</i> NASIRIDDIN TUSIYNING IDROK NAZARIYASI VA KOMILLIK FALSAFASI	231-236
<i>Murtozayev Shahobiddin Baxriddinovich</i> SHIHOBUDDIN UMAR SUXRAVARDIYNING "AVORIF UL -MAORIF" ASARI VA UNDA ILGARI SURILGAN G'OYALAR	237-243
<i>Ибрагимов Солижон Эргашович</i> АХБОРОТ ХУРУЖИ ВА "ОММАВИЙ МАДАНИЯТ" ТАҲДИДИ.....	244-251
10.00.00 - ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ	
<i>Qodirova Mukaddas Tog'ayena</i> BIZNES DISKURSINING MURAKKAB LINGVISTIK TABIATI.....	252-257
<i>Abdullayev Ikramjon Xashimdjanoich</i> DIFFERENT APPROACHES TO THE QUANTITATIVE-STATISTICAL CHARACTERISTICS OF PARTS OF SPEECH IN THE ENGLISH LANGUAGE	258-265
<i>Hamroyeva Sharifa Shukur qizi</i> TARJIMADA MILLIY SO'ZLARNING BERILISHI (OYBEKNING "NAVOIY" ROMANI INGLIZCHA TARJIMASI MISOLIDA)	266-271
<i>Olimova Gulfiza Muradullayevna</i> BADIIY SAN'AT TURLARINING XORAZM DOSTONLARIDA QO'LLANILISHI.....	272-281
<i>Айниддинов Иқрориддин Шарифович</i> АДАБИЙ МАНБАЛАРДА АШРАФ САМАРҚАНДИЙНИНГ ТАРЖИМАИ ҲОЛИНИНГ ЎРГАНИЛИШИ	282-287
<i>Turaeva Dilfuza Damirovna</i> O'ZBEK TILIDA OBRAZLI SO'ZLARNING SEMANTIK XUSUSIYATLARI	288-295
<i>Mahmudova Nilufarxon Ravshanovna</i> LISONIY GRADASIYANING MORFOLOGIK, LEKSIK-SEMANTIK SATHDA PARADIGMA SIFATIDA NAMOYON BO'LISHI	296-305
<i>Ashurova Maftuna Asqar qizi, Yuldoshev Rustam Dilshod ugli</i> LINGUOCULTURAL COMPARATIVE ANALYSIS OF IDIOMS IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES	306-311
<i>Isroilova Manzura Jamolovna</i> FRANSUZ PUBLITSISTIK MATNLARDA KOMPARATIV FRAZELOGIK BIRLIK LARNING KOMMUNIKATIV TA'SIRI XUSUSIDA	312-317
<i>Шамақсудова Саодат Хидоятовна</i> МАССМЕДИА АСПЕКТНИНГ МЕДИАМАТН ШАКЛИГА КЕЛИШИДАГИ ЎЗИГА ХОСЛИКЛАР.....	318-324
<i>Шатова Ирина Юрьевна</i> ОСОБЕННОСТИ УПОТРЕБЛЕНИЯ ЛЕКСИКИ ПО РОДУ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЛИЦ В РУССКОМ И УЗБЕКСКОМ ЯЗЫКАХ	325-330
<i>Nortoyeva Nodira Muhammdaliyevna</i> FRAZELOGIK DERIVATLARNI KONTEKSTLARDA ISHLATILISHINING KOGNITIV ASOSLARI	331-335

11.00.00–Филология фанлари

Hamroyeva Sharifa Shukur qizi

Buxoro davlat universiteti tayanch doktoranti,
s.s.hamroeva@buxdu.uz

**TARJIMADA MILLIY SO‘ZLARNING BERILISHI (OYBEKNING “NAVOIY” ROMANI
INGLIZCHA TARJIMASI MISOLIDA)**

Annotatsiya. Tarjima o‘zining murakkabligi va mashaqqatligi jihatidan badiiy ijod bilan deyarli bir darajada sanaladi. Ushbu maqolada milliy rang so‘zlarini tarjima qilish va uning tasnifi masalalari ko‘rib chiqiladi. Ushbu tadqiqotning amaliy ahamiyati o‘zbek tarixiy romanlarining ingliz tiliga tarjimasi orqali realialarni tahlil qilishdan iborat. Tadqiqotning maqsadi Oybekning “Navoiy” romani inglizcha tarjimasida tarjimonning milliy so‘zlarning tarjima qilish usullarini tahlil qilishdan iborat. Tadqiqot materiallari analitik va qiyosiy tahlil usullari orqali ochib berilgan. Maqolaning obyekti Oybekning “Navoiy” tarixiy romanining ingliz tiliga tarjimasi hisoblanadi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, milliy so‘zlarini (realia) tarjima qilish tarjimonlar uchun qiyin vazifalardan biridir. Qolaversa, transkripsiya, transliteratsiya va tasviriy yo‘l bilan tarjima qilish ham bu masalani hal qilishning to‘g‘ri yechimi hisoblanadi.

Kalit so‘zlar: realiya, baynalminallik, milliylik, transkripsiya, transliteratsiya, kalkalash, tarixiy roman, ekvivalent.

Hamroeva Sharifa Shukur kizi

Doctorate Student of Bukhara State University

**THE TRANSLATION OF NATIONAL COLORING WORDS (IN THE EXAMPLE OF THE
ENGLISH TRANSLATION OF OYBEK’S NOVEL “NAVOIY”)**

Abstract. Translation is almost on the same level as artistic creation in terms of its complexity and effort. This article considers the issues of translation of national coloring words and its classification. The practical significance of this study is the analysis of realias through the translation of Uzbek historical novels into English. The purpose of the research is to analyze the translator’s methods in transformation of national words in the English translation of Oybek’s novel “Navoi”. Research materials are illustrated through analytical and comparative methods. The object of the article is the English translation of Oybek’s historical novel “Navoi”. The research results show that translating national words (realia) is one of the most difficult tasks for translators. In addition, transcription, transliteration and visual translation are also the right solutions to solve this problem.

Key words: realia, internationalism, nationalism, transcription, transliteration, calque, historical novel, equivalent.

Хамроева Шарифа Шукур кизи

Базовый докторант Бухарского
государственного университета

**ПЕРЕВОД НАЦИОНАЛЬНЫХ КРАСОЧНЫХ СЛОВ (РЕАЛИЙ) (НА ПРИМЕРЕ
АНГЛИЙСКОГО ПЕРЕВОДА РОМАНА ОЙБЕКА «НАВОИЙ»)**

Аннотация. По сложности перевод находится почти на одном уровне с художественным творчеством. В данной статье рассматриваются вопросы перевода национальных красочных слов и их

классификация. Практическая значимость данного исследования заключается в анализе реалий посредством перевода узбекских исторических романов на английский язык. Цель исследования - проанализировать приемы переводчика в трансформации национальных слов в английском переводе романа Ойбека «Навои». Материалы исследования иллюстрируются аналитическими и сравнительными методами. Объектом статьи является английский перевод исторического романа Ойбека «Навои». Результаты исследования показывают, что перевод национальных слов (реалий) является одной из самых сложных задач для переводчиков. Кроме того, транскрипция, транслитерация и визуальный перевод также являются правильным решением этой проблемы.

Ключевые слова: реалии, интернационализм, национализм, транскрипция, транслитерация, калька, исторический роман, эквивалент.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V3SI8Y2023N37>

Kirish

Muayyan xalq, millat, elatga xos narsa va hodisalarni aks ettiruvchi lingvistik vositalar adabiy asarning milliy xususiyatlarini ifodalovchi asosiy vosita hisoblanadi. Demak, har qanday badiiy asar ham baynalmilallikni, ham milliylikni o'zida mujassam etganligi bilan ajralib turadi. Baynalmilallik asar mazmuni va g'oyasida, millatchilik esa uning shaklida namoyon bo'ladi. Tilning nafaqat baynalmilal, balki milliy xususiyatlarni ham o'z ichiga olgan lug'aviy tarkibi o'zi mansub bo'lgan til jamoasining moddiy-ijtimoiy hayotini, jumladan, milliy urf-odat va an'analarini, geografiasini, ma'naviyati va dunyoqarashini, diniy e'tiqodlarini, odob-axloq me'yorlarini, milliy urf-odatlar va urf-odatlarini o'zida aks ettiradi. Adabiy asarning umumiy xususiyatlari xalqning shaxsiy va ijtimoiy hayotida, turmush sharoitlarida, kiyim-kechaklarida, urf-odatlarida, ko'chalarida, shaharlarida, san'at yodgorliklarida, muassasalarning nomlarida, mansabdor shaxslarning familiyasida va hokazolarda namoyon bo'ladi. Badiiy asarlarda aks etgan ana shu milliy xususiyatlar yig'indisi adabiyotshunoslikda milliy kalorit deb ataladi. H. Hamroyev o'zining "Milliy xos so'zlar-realiyalar va badiiy tarjima" maqolasida "Milliy xos so'zlarga milliy taomlar, kiyim-kechaklar, cholg'u asboblari, ro'zg'or anjomlari, nomlar, taxalluslar, laqablar, qishloq xususiyatlari, me'morchilik, geografik nomlar, tabiat manzaralari, daraja, unvon, tabaqa va boshqa bo'linishlarni ifodalovchi so'zlar, muassasalar, tashkilotlar, diniy marosimlar va boshqa etnografik belgilarni bildiruvchi so'z va iboralar kiradi" deb aytib o'tgan.[3] Shuning uchun ham, badiiy asarning milliy shaklini qayta tiklash – badiiy tarjimaning muhim muammolaridan biri hisoblanadi. Badiiy asarlar tarjimasida milliylikni qayta yaratish muammolari asarni boshqa bir tilda qiyoslangandagina namoyon bo'ladi. Tarjimon hayotning real timsoli bilan bog'liq bo'lgan milliy xarakterni yetarli darajada mahurat bilan yetkazishi kerak. Demak, tarjimon tarjima qilayotgan badiiy asarda yoritilgan ijtimoiy sharoit va xalq taraqqiyoti, o'ziga xos ma'naviy turmush tarzini bilishi va anglashi, shu xalqning o'ziga xosligi hamda madaniyati bilan bog'liq muammolarning izohini topishi zarur. Shuning uchun ham bu borada tarjimon zimmasiga katta mas'uliyat yuklanadi. Adabiy asarda aks etgan milliy xususiyatlarning ana shunday majmui adabiyotda milliy kolorit deb ataladi. Muayyan xalqqa mansub milliy so'zlarni tarjima qilishda tarjimonning yondashuvi ayniqsa muhimdir. Chunki o'quvchi asarni tarjimon ko'rganidek qabul qiladi va xulosa chiqaradi. Shuning uchun tarjimonlar tilning sotsiolingvistik jihatlarini, masalan, xushmuomalalik, murojaat turlari va nutq bilan bog'liq jihatlarini hisobga olishlari kerak, bu tushunchalar har bir madaniyatda qanday namoyon bo'lishini bilishlari kerak. Adabiyot odatda xalqlar va jamoalarning madaniy portreti sifatida qaralganligi sababli, u ba'zan manba matnning estetika va madaniy

komponenti va maqsadli matnni o'quvchi madaniyati o'rtasida ajralgan tarjimonga katta qiyinchilik tug'diradi.

Adabiyotlar tahlili

Ma'lumki, har qanday tarjima muayyan darajada ijodiy ish hisoblanadi. Badiiy asarlar tarjimasi esa alohida yondashuvni talab etishi, mahorat va san'atkorlikni taqozo qilishi jihatidan san'at iqlimidir. Buni o'zbek tarjimashunoslik fanining darg'asi G'aybulla Salomov shunday asoslaydi: "Tarjima jarayonining mohiyati asl nusxada aks etgan shakl bilan mazmunning birligini, yaxlitligini saqlash uchun bo'lak tildan muqobil vositalar qidirib topishdan iborat." [11] Badiiy tarjimaning muallif uslubini qayta yaratish, asar ritmi va intonatsiyasini saqlash, personajlar nutqini asliyatdagi tabiiyligi bilan aks ettirish, milliy koloritni berish, frazeologizmlarning muqobil variantini topish, sheva xususiyatlarini ifodalash kabi ko'plab katta-kichik talablari mavjud. Yozuvchi Tohir Malikning fikricha, jahon jamoatchiligiga mashhur bo'lish ularning mavqeigagina bog'liq emas, bu yerda mohir tarjima ham muhim. [4] Albatta, har bir satrida milliylik, tarixiylik aks etgan asarni tarjima qilish tarjimon uchun mashaqqatli ish. Birinchidan, tarjimon tarixiy asarning asosi bo'lgan o'tgan davrni yaxshi bilishi, ikkinchidan, asardagi milliy ruhni chuqur mushohada qila olishi kerak. Buyuk rus yozuvchisi F.M. Dostoyevskiy, badiiy tarjimada ko'p yoki kam so'z bo'lmasligi kerak. Biroq, nafaqat she'riy tarjimada, balki nasriy tarjimada ham bunga erishish har doim qiyin. V.Komissarov esa tarjima inson faoliyatining murakkab va ko'p qirrali turidir, deb hisoblaydi. Tarjimada turli madaniyatlar, xalqlar, tafakkur tarzi, adabiyotlar, davrlar, rivojlanish darajalari, an'analar, dunyoqarashlar bir-biri bilan to'qnash keladi. M. Brandesning fikricha, tarjima bu tilda kommunikativ ekvivalent matn yaratish yo'li bilan xorijiy matn (asl nusxa) mazmuni boshqa tillarga o'tkaziladigan til vositachiligining bir turidir. [2,23] L.Barxudarov esa tarjimini bir tildagi nutq mahsulotining boshqa tildagi nutq mahsulotiga aylanishi, o'zgarmas ma'nosi saqlanib qolishi jarayonidir deb ta'kidlaydi. [1, 39] G. Turi tarjimini kamida ikki til va ikkita madaniy an'anani muqarrar ravishda o'z ichiga olgan faoliyat turi deb hisoblaydi.

Ilmiy adabiyotda xalqlar turmush tushunchalarini ifoda etadigan leksik birliklarni qaysi paytlarda tarjima amaliyotining qanday sinalgan usullari vositasida talqin etish lozimligi haqida yagona fikr uchramaydi. Tarjimaning ijodiy jarayonligi tufayli, bunday fikrning uchrashi ham goho amri maxol. Biroq bayon etilgan ilmiy-tankqdiy fikr-muloxazalar tarjimonning muayyan xolatda kanday yo'l tutishi lozimligi haqidagi tasavvurini boyitadi, uning amalda yo'l qo'yilishi mumkin bo'lgan turli-tuman tasodifiy tugunlarni yechishiga ko'maklashadi, unda amaliy mush kulotlarni mohirona yengish malakasi hosil qiladi. Milliy turmush tushunchalaridan tashkil topgan so'zlarni har bir millat o'z ona tiliga o'girishda avvalo ularning muayyan kontekstlarda o'tab kelayotgan axboriy va uslubiy vazifalarini aniqlash, so'ngra tarjima tilida ularga har jihatdan mos, ayni paytda shu til me'yor va madaniyati darajasidagi lisoniy vositalarni tanlash zarurati tug'iladi. Tarjima tilida ba'zan asliyatdagi turmush tushunchalari ma'nolariga ma'lum darajada yaqinroq mazmunli birliklar uchrasa ham, ular o'zlarining shartli ekvivalentlaridan farqlanadilar, shu sababli bu tafovut ularning tarjimada o'zaro almashinuviga yo'l qo'ymaydi.

Natijalar va muhokama

Ma'lumki, badiiy tarjimada milliy kolorit tushunchasi deganda xalqning urf-odatlarini, turmush tarzi, umuman, biz uchun notanish milliy xususiyatlari nazarda tutiladi. Binobarin, milliy koloritni saqlagan holda eng to'g'ri usullardan foydalangan holda to'g'ri tarjima qila olgan

tarjimonni, shubhasiz, o'z kasbining ustasi deyish mumkin. Masalan, o'zbek tilida uchragan so'z va tushunchalar boshqa tillarda bo'lmasligi yoki mazmuni, shakli va hajmi jihatidan farq qilishi mumkin. Bu esa madaniyatimizning madaniy o'ziga xos xususiyatlarini kitobxonlarga yetkazish tarjimonlarning dolzarb masalalaridan biridir. Badiiy matnlar hayotimizning ijtimoiy-madaniy jihatlari bilan bir qatorda ko'plab lingvistik o'ziga xosliklarni ham o'zida aks ettiradi va shuning uchun badiiy tarjima madaniyatlar o'rtasidagi muloqotning asosiy usullaridan biri ekanligini ta'kidlashimiz mumkin. Tarjimon adabiy matnlarni tarjima qilishda duch kelishi mumkin bo'lgan muammolardan biri narsa, fakt, hodisalar va hokazolarni bildiruvchi ba'zi so'z yoki iboralarning tarjima qilinayotgan til madaniyatida ekvivalenti yo'qligidir. Tarjima jarayonida nafaqat ikki til, balki umumiy xususiyatlarga va milliy o'ziga xoslikka ega bo'lgan ikki madaniyat ham o'zaro munosabatga kirishadi. Ushbu o'ziga xoslikni ochib berish madaniyatlararo muloqot va tarjimani o'rganishda juda muhimdir.

Asliyat birliklari xarakteridan kelib chiqib, tarjima transformatsiyalari leksik va grammatik transformatsiyalarga bo'linadi. Shuningdek, asliyatning leksik va grammatik birliklari birdaniga tabdil bo'lishiga to'o'ri keladigan holatlarni ko'zda tutgan kompleks leksik-grammatik transformatsiyalar usuli ham mavjud.[3]

Joyni o'zgartirish tipida asliyat matniga nisbatan tarjima matnida til elementlari tartibi o'zgartiriladi. Bu, ko'pincha, so'zlar va so'z birikmalari, qo'shma gap bo'laklari va matn bag'ridagi mustaqil gaplarga daxldordir.

Almashtirish tipida so'z shakli, nutq bo'laklari, gap bo'laklari, sintaktik bog'lanish tiplarini o'z ichiga olgan grammatik birliklar va leksik birliklar almashtiriladi. Ushbu tipda grammatik va leksik birliklar kompleks ravishda almashtirishni taqozo qilsa, buni leksik-grammatik almashtirish deb atash qabul qilingan.

Badiiy tarjimada grammatik almashtirishlar nihoyatda ko'p uchraydi va bu tarjima matnlarining janriy-shakliy tabiatidan kelib chiqadi.

Asliyat matnidagi so'z va qat'iy so'z birikmalarining lug'aviy ma'nolari matndagi holatni tarjima matnda muqobil tarzda uzatishga zaiflik qilsa yoki ularning lug'aviy ma'nolari asliyat tilida referensial, ya'ni belgilar orqali berilgan real voqelik predmetlari, jarayonlari, holatlari va munosabatlari hamda pragmatik, ya'ni hissiy, ekspressiv, uslubiy va hokazo munosabatlarni ifodalagan belgilarga taaluqli bo'lsa, unda leksik almashtirish amalga oshiriladi.

L.Barxudarov tushirib qoldirish usuli deb asliyat matnida ma'no jihatidan ko'payib, ortib ketgan so'zlar tarjima matnida tushirib qoldirishni nazarda tutadi. Masalan, juft sinonimlar, teng ma'noli so'zlarning tushirib qoldirilishi asliyat matniga putur yetkazmasligi mumkin. Olim transkripsiya, transliteratsiya kabi fonemalar darajasidagi morfemalar, so'zlar va so'z birikmalari, gap va matn darajasidagi tabdil usullarini tarjima birliklari muammolari doirasida ko'rib chiqadi.[1]

V.Komissarov L. Barxudarov tasniflagan tarjima tabdillarini umumiy ravishda uchga, leksik, grammatik va leksik-grammatik tiplarga bo'ladi. [1]

Tarjima jarayonida qo'llaniladigan leksik transformatsiyalarning asosiy tiplari quyidagi tarjima usullarini o'z ichiga oladi:

1. Transkripsiya va transliteratsiya usuli
  2. Kalkalash usuli
  3. Leksik-semantik almashinuv (konkretizatsiya, generalizatsiya, modulyatsiya) usuli
- Grammatik transformatsiyalarda qo'llaniladigan tarjima usullari:

1. Sintaktik o`xshatish (so`zma-so`z tarjima) usuli
2. Jumla tuzilishini o`zgartirish (jumlalani bo`lish yoki birlashtirish)
3. Grammatik almashtirishlar (so`z shakli, nutq bo`lagi yoki gap bo`laklarini almashtirish)

Transkripsiya va transliteratsiya – bu, tarjima tili harflari yordamida asliyatning leksik birliklari shaklini qayta tiklash usulidir. Transkripsiyada begona tildagi so`zning tovush shakli, transliteratsiyada esa so`zning grafik shakli (harfiy tarkibi) qayta tiklanadi.

Milliy bo`yoqdor so`zlarini tarjima qilishning ushbu turlari bo`yicha Oybekning “Navoiy” tarixiy romanining ingliz tiliga tarjimasi chuqur tahlil qilamiz. Bu roman I.To`xtasinov va O.Mo`minovlar tomonidan tarjima qilingan bo`lib, yozuvchi romanda buyuk shoir obrazi talqini orqali xalqimizning XV asr tarixining murakkab manzarasini chizgan va Navoiyning buyuk fazilatlarini mukammal tasvirlab bergan. Romandagi bu badiiy barkamollik Navoiy hayotining barcha bosqichlari tasvirlangan sahnalarda o`z aksini topganini ko`rishimiz mumkin. Berilgan jadvalda milliy bo`yoqdor so`zlarini tarjima qilish usullari asardan olingan misollar bilan yoritib berilgan.[8]

N	Asliyat	Tarjima	Tarjima usuli
1	Xonaqoh	Khanahak	Transcription
2	Hujra	Hujra	Transliteration
3	..dekcha qaynatish g'amida bosh qotirishardi.	...they were discussing what to prepare for dinner	Calque
4	Vazir	Vizir	Transliteration
5	G'ijjak	Gijjak	Transcription
6	Movarounnahr	Maveraunnakhr	Transcription
7	Xuroson	Khorasan	Transcription
8	Hokim	Khakim	Transcription
9	Chuchitilgan moy	Heated oil	Calque

Keltirilgan misollardan ko`rinib turibdiki, tarjimon milliy koloritli so`zlarining ma`nosini ularning ta`rifiga izoh qo`yish orqali yetkazish uchun asosan transkripsiya va kalkadan foydalanadi. Bu turdagi tarjimalar butun tarjima jarayonida ham kuzatiladi. Natijada, bu o`quvchini noto`g`ri tushunishga olib kelishi va asarning ifodaliligiga ta`sir qilishi mumkin.

Xulosa

Milliy kolorit so`zlarni tarjima qilish tarjimonlar uchun eng qiyin ishlardan biridir. Ular nafaqat semantik ekvivalentga erishish vazifasini bajaribgina qolmay, balki badiiy matnning milliy ranglanishiga ham aniq e'tibor qaratishlari kerak. Tarjimonlar o`quvchilarga madaniy ma'noga ega matnning to`g`ri xabarini yetkazishlari kerak. Aks holda yuqori sifatli va haqiqiy tarjima yaratilishiga to`squinlik qiladi. Shu bilan birga, tarjima asl matnni qayta yaratish ijodiy jarayondir. Uni amalga oshirish uchun, avvalo, ikki tilni mukammal bilish kerak. Filologik tahlil tarjimada sezgi bilan yonma-yon boradi. Tilsiz tarjima bo`lmasa, asl til va tarjima qilingan til bir-biriga muqobil bo`lishini ta`minlash tarjimondan alohida ahurat ko`rsatishni talab qiladi.

Адабиётлар/Литература/References:

1. Barkhudarov L.S., Language and Translation, Moscow: Moscow press, 1975, 39 p.
2. Brandes M., Translational text analysis, Moscow: Moscow press, 2001, 23 p.
3. Fayziev , B. B. . (2022). FEATURES OF THE TRANSLATION OF CHILDREN'S FANTASY . *Евразийский журнал социальных наук, философии и культуры*, 2(5), 318–324. извлечено от <https://in-academy.uz/index.php/ejsspc/article/view/1820>
4. Hamroyeva Sharifa Shukur Qizi. (2023). ISSUES OF TRANSLATING NATIONAL COLORING WORDS - REALIAS IN THE NOVEL "NAVOI" BY OYBEK. *International Journal Of Literature And Languages*, 3(04), 29–33. <https://doi.org/10.37547/ijll/Volume03Issue04-06>
5. Hamroyeva Sharifa Shukur Qizi. (2023). THE ANALYSIS OF THE ENGLISH TRANSLATIONS OF ABDULLA KADIRI'S "O'TKAN KUNLAR". *American Journal of Philological Sciences*, 3(05), 82–87. <https://doi.org/10.37547/ajps/Volume03Issue05-15>
6. Hamroyeva, S., & To'xtayeva, F. I. (2019). WALTER SCOTT, THE ACKNOWLEDGED MASTER OF HISTORICAL NOVEL IN THE ENGLISH LITERATURE. In *Роль науки в формировании современной виртуальной реальности* (pp. 16-18).
7. Hilola Yusupova. (2023). PEDAGOGICAL HUMANISM IN CHARLES DICKENS' "OLIVER TWIST". *British Journal of Global Ecology and Sustainable Development*, 15, 102–107. Retrieved from <https://www.journalzone.org/index.php/bjgesd/article/view/295>
8. Khamdamova Sitora Bakhshilloyevna, & Yusupova Hilola Uktamovna. (2021). SYMBOLISM IN WILLIAM BUTLER YEATS' POETRY. *Central Asian Journal of Literature, Philosophy and Culture*, 2(5), 131-135. <https://doi.org/10.47494/cajlp.v2i5.140>
9. Navoiy: novel/Oybek. (2016) Translators: I.M.Tukhtasinov, O.M.Muminov. Tashkent:Yangi asr avlodi
10. Oktamovna, Y. H. . (2023). THE ROLE OF NUMBERS IN ENGLISH AND UZBEK FOLKLORE. *Journal of Innovation, Creativity and Art*, 2(4), 76–78. Retrieved from <http://jica.innovascience.uz/index.php/jica/article/view/267>
11. Quronov D. Nazariy qaydlar. Toshkent: Akadernashr, 2018
12. Salomov O'. Tarjima nazariyasiga kirish. Toshkent:O'qituvchi, 1978.
13. Тухтаева, Ф. (2022). РОЛЬ ЦВЕТА В ЛИТЕРАТУРЕ. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.Uz), 18(18). извлечено от http://journal.buxdu.uz/index.php/journals_buxdu/article/view/7414
14. Tukhtayeva, F. (2022). BABUR IN THE INTERPRETATION OF HEROLD LAMB. *Евразийский журнал социальных наук, философии и культуры*, 2(5), 216-218.
15. Yunusova Ganjina Rustamovna. (2023). THE ROLE OF THE ROAD CHRONOTOPE ON THE PLOT AND COMPOSITION OF THE LITERARY WORK. *International Journal Of Literature And Languages*, 3(04), 57–62. <https://doi.org/10.37547/ijll/Volume03Issue04-11>
16. Yunusova Ganjina Rustamovna. (2023). THE POETIC FEATURES OF THE CHRONOTOPE PHENOMENON. *American Journal of Philological Sciences*, 3(10), 77–84. <https://doi.org/10.37547/ajps/Volume03Issue10-11>
17. Sh, H. S. (2018). SIR WALTER SCOTT'S ARTISTIC SKILL IN THE EXPRESSION OF HISTORICAL FACTS AND LITERARY FICTION IN HIS HISTORICAL NOVELS. *Мировая наука*, (5 (14)), 35-37.